

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 500/2020
11.02.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Драган Благојевић, адвокат у ..., против тужених Компанија International CG ДП Београд - у стечају, чији је пуномоћник Немања Теодоровић, адвокат у ..., Компанија Generalexport ДП Београд - у стечају, чији је пуномоћник Живка Спасић, адвокат у ..., Агенција за вођење спорова у поступку приватизације Београд као правног следбеника Агенције за приватизацију Републике Србије Београд и Република Србија, коју заступа Државно правнобранилаштво Београд, ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 616/2020 од 03.06.2020. године, у седници већа одржаној 11. фебруара 2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 616/20 од 03.06.2020. године у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца против тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације Београд као правног следбеника Агенције за приватизацију Републике Србије Београд, док се **НЕ ДОЗВОЉАВА** одлучивање о ревизији тужилаца против пресуде Привредног апелационог суда Пж 616/20 од 03.06.2020. године у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца против тужене Републике Србије као изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија тужилаца, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Привредног апелационог суда Пж 616/20 од 03.06.2020. године и пресуда Привредног суда у Београду П 4868/2019 од 27.11.2019. године у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца и о трошковима парничног поступка у односу на тужену Агенцију за вођење спорова у поступку приватизације Београд као правног следбеника Агенције за приватизацију Републике Србије Београд, и у том делу се предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужилаца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 616/20 од 03.06.2020. године у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца против тужене Републике Србије, као недозвољена.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог Република Србија за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Привредни суд у Београду је донео пресуду П 4868/2019 дана 27.11.2019. године којом је у I ставу изреке делимично усвојио тужбене захтеве тужилаца и утврдио за основана њихова потраживања према туженом Компанија International CG ДП Београд – у стечају у утврђеним износима; у II ставу изреке одбио тужбене захтеве у делу којим је тражено да суд утврди за основана потраживања тужилаца према истом туженом за наведене износе у том ставу изреке; у III ставу одбио је захтев тужилаца за ослобађање од обавезе плаћања судске таксе; у IV ставу изреке утврдио је да је тужба повучена у односу на тужену Компанија Generalexport ДП Београд – у стечају; у V ставу изреке одбио је захтев туженог Компанија Generalexport ДП Београд – у стечају за накнаду трошкова парничног поступка; у VI ставу изреке одбио је тужбене захтеве тужилаца којим су тражили да се солидарно обавезу Агенција за приватизацију републике Србије (трећетужена) и Република Србија (четвртотужена) да тужиоцима исплате у овом ставу наведене износе евра са каматама; у VII ставу изреке обавезао је туженог Компанију International CG ДП Београд – у стечају да тужиоцима исплати накнаду трошкова парничног поступка у износу од 42.400,00 динара са законском затезном каматом и у VIII ставу изреке обавезао је тужиоце да исплате четвртотуженој накнаду трошкова парничног поступка у износу од 51.000,00 динара, те у IX ставу изреке одбио је захтев трећетуженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Привредни апелациони суд је донео пресуду Пж 616/20 дана 03.06.2020. године којом је одбио жалбе туженог Компанија International CG ДП Београд – у стечају и тужилаца, и пресуду Привредног суда у Београду По 4868/2019 од 27.11.2019. године потврдио у ставу I, VI, VII и VIII изреке, док је усвојио жалбу друготуженог, преиначио првостепену пресуду у делу одлуке о трошковима поступка тако што је обавезао тужиоце да друготуженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара и трошкове другостепеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Тужиоци су поднели благовремену ревизију позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку, којом побијају наведену другостепену пресуду у делу о одлуке којом су одбијени тужбени захтеви тужилаца у односу на трећетуженог и четвртотуженог, због погрешне примене материјалног права. Разлози истакнути у ревизији којом се образлаже потреба за посебном ревизијом у суштини се свode на потребу за уједначавањем судске праксе.

Одговор на ревизију су поднели и трећетужени и четвртотужени.

Према одредбама члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011... 18/2020), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се разматре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од 5 судија.

Разматрајући дозвољеност изјављене ревизије, ревизијски суд налази да не постоји потреба за посебном ревизијом против правноснажне одлуке којом је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца против туженог Република Србија, из конкретног чињеничног и правног основа. Према наводима ревидента, тужбени захтев у односу на четвртотуженог засновао је на одговорности због пробоја правне личности, због пропуста које тврди да су у поступку усвајања социјалног програма учинили надлежни органи субјеката приватизације, прво и друготуженог, и трећетужени, а с обзиром на својство четвртотуженог као власника прво и друготуженог, и оснивача трећетуженог. Код овако истакнутих основа тужбеног захтева према четвртотуженом, с обзиром на садржину судске заштите која се у овој парници у односу на четвртотуженог тражи из конкретних чињеничних околности, не произилази да постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса, или правних питања у интересу равноправности грађана, нити потреба за новим тумачењем права. Ревиденти не указују на другачије правноснажне судске одлуке којима је у истоветној чињеничној ситуацији на другачији начин примењено материјално право у одлучивању о тужбеном захтеву у односу на Републику Србију. Стога нема потребе за уједначавањем судске праксе.

Међутим, у односу на правноснажну пресуду по тужбеним захтевима у односу на треће туженог, ревизијски суд налази да су испуњени услови предвиђени цитираном одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку за изузетну дозвољеност ревизије, ради уједначавања судске праксе.

Пре свега, уочава се да су у изради првостепене и другостепене пресуде учињене грешке у означавању трећетуженог. Према стању у списима предмета, у поступку који се водио пред Трећим основним судом у Београду по тужби овде тужилаца од 11.09.2015. године, прекинут је поступак по тужби тужилаца против означеног трећетуженог: Агенција за вођење спорова у поступку приватизације Београд као правног следбеника Агенције за приватизацију Републике Србије. По предлогу тужилаца, поступак је и настављен у односу на тако означену трећетужену Агенцију за вођење спорова у поступку приватизације Београд као правног следбеника Агенције за приватизацију Републике Србије Београд, решењем Трећег основног суда у Београду П1 220/18 од 12.10.2018. године, којим се тај суд огласио стварно ненадлежним за поступање и решио да након правноснажности решења списе предмета достави Привредном суду у Београду као стварно и месно надлежном суду, који је и донео првостепену пресуду. У току поступка је и од стране тужилаца означена Агенција за вођење спорова у поступку приватизације као правни следбеник Агенције за приватизацију, а и трећетужени се поднеском од 07.07.2016. године означио као Агенција за вођење спорова у поступку приватизације Београд као правни следбеник Агенције за приватизацију у складу са чланом 31. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“ бр 112/2015). Из наведених разлога ревизијски суд налази да се ради о грешци у писању првостепене и другостепене пресуде у имену трећетуженог, која се у складу са одредбом члана 362. став 1. Закона о парничном поступку може отклонити решењем председника већа првостепеног и другостепеног суда.

Ревизијски суд даље налази да је о тужбеним захтевима у односу на трећетуженог одлучено на начин који одступа од судске праксе изражене у

правноснажним судским одлукама, применом материјалног права каква одступа и од указивања у одлуци Уставног суда Уж 4639/2012 од 08.05.2013. године.

Тужиоци у конкретној парници траже накнаду штете од трећетуженог јер је незаконитим радњама спречио исплату утужених потраживања тужиоцима, износа од по 200 евра за сваку пуну годину радног стажа коју су тужиоци, и раније запослени ЂЂ као правни претходник тужиље ГГ, остварили закључно са 31.12.2007. године, а по основу усвојеног социјалног програма као саставног дела Програма реструктурирања првотуженог, тада у реструктурирању, од 24.12.2017. године и Програма реструктурирања друготуженог, тада у реструктурирању, од 17.12.2007. године.

Према чињеничном стању на коме су засноване нижестепене пресуде, тужиоци, и правни претходник тужиље ГГ, ЂЂ, евидентирани су у Прегледу евидентираних радника за период од 09.06.2008. до 14.11.2008. године са одређеним годинама радног стажа, а у поступку стечаја над првотуженим и над друготуженим сматрају се делимично утврђеним њихова потраживања као стечајних поверилаца. Обе компаније су објавиле јавни позив ради пријављивања лица која остварују право на новчану накнаду у складу са социјалним програмима који су саставни део програма реструктурирања обе компаније, којим је предвиђена исплата новчане накнаде у висини од 200 евра за сваку пуну годину радног стажа који је запослени остварио у компанији International CG укључујући и зависним друштвима која су основана од стране те компаније и компаније Generalexport, закључно са 31.12.2007. године, а највише до укупног износа од 20.660.600 евра, ако су држављани Републике Србије и уз сагласност за исплату од стране Министарства финансија, а након закључења трансакција – „дана испуњења“ за имовинске целине Блок XX и Копаоник. Тужиоци су се налазили на достављеном Прегледу евидентираних радника по основу исплате наведене накнаде, осим тужиоца ДД, чије потраживање је делимично утврђено у достављеним закључцима. Дан испуњења за имовинску целину блок XX наступио је 25.06.2008. године, а за Копаоник 29.05.2009. године. Агенција за приватизацију, чији је правни следбеник трећетужени, је 01.06.2009. године писмено обавестила Министарство економије и регионалног развоја да је наступио дан испуњења, те да би Министарство економије и регионалног развоја требало да се обрати Министарству финансија за сагласност на исплату новчане накнаде запосленима и бившим запосленима две компаније, првотуженог и друготуженог. Министарство финансије је дописом од 03.07.2009. године дало мишљење да је могуће прихватити исплату накнаде из средстава буџета, само под условом да се реализација врши у оквиру средстава предвиђених Законом о буџету Републике Србије за 2009. годину, односно без ангажовања додатних средстава из буџета Републике Србије.

Нижестепени судови су одбили тужбене захтеве у односу на трећетуженог за накнаду штете настале неизмиривањем обавеза прво и друготуженог по основу усвојеног Програма реструктурирања, чији је саставни део социјални програм, за исплату новчане накнаде у висини од 200 евра за сваку годину радног стажа оствареног код прво и друготуженог, укључујући и зависна друштва, закључно са 31.12.2007. године, након доспећа наведених обавеза закљученим трансакцијама за имовинску целину Блок XX и Копаоник. Другостепени суд сматра да је обавеза првотуженог да тужиоцима исплати главно потраживање на име накнаде од 200 евра за сваку годину радног стажа настала 29.05.2009. године, али да је преурађен тужбени

захтев у односу на трећетуженог с обзиром да је основ обавезе првотуженог, а и друготуженог, садржан у усвојеним социјалним програмима, док је основ обавезе трећетуженог накнада штете, за коју у моменту доношења првостепене пресуде још није познато да ли су је тужиоци претрпели и у ком обиму, јер је неизвесно да ли ће њихово утврђено потраживање бити намирено у стечајном поступку и у ком обиму. Због тога налазе тужбени захтев преурањеним.

Ревизијски суд не прихвата за правилна становишта изражена у нижестепеним пресудама.

Како је изражено и у разлозима пресуде Врховног касационог суда Рев2 1341/2016, који се позива и на разлоге изражене у одлуци Уставног суда Уж 4639/12 од 08.05.2013. године (како се у осталом одредио и другостепени суд), штета је по тужиоце настала даном доспећа њиховог потраживања по социјалном програму према првотуженом. Како тужиоци нису остварили своје потраживање ни у тренутку доспећа потраживања, ни у време доношења првостепене пресуде, тиме је дошло до умањења њихове имовине у смислу одредбе члана 155. Закона о облигационим односима. Околност да крајњи исход настојања тужилаца да у поступку стечаја над првотуженим остваре предметно потраживање зависи од тока тог поступка, односно од намирења из стечајне масе првотуженог, не спречава остварење потраживања према трећетуженом, као солидарном дужнику са првотуженим. Закон о приватизацији („Службени гласник РС“ бр 38/01 ... 123/07) који је важио у време када су тужиоци стекли право на новчану накнаду коју потражују у односу на првотуженог по основу социјалног програма, а у односу на трећетуженог као накнаду штете, у члану 4. став 1. је предвидео да је и Агенција за приватизацију, чији је правни следбеник трећетужени, субјекат надлежан за спровођење приватизације. У члану 5. став 1. тог закона је одређено да Агенција за приватизацију продаје капитал, односно имовину и промовише, иницира, спроводи и контролише поступак приватизације у складу са законом. Законом о агенцији за приватизацију („Службени гласник РС“ бр 38/2001 и 135/2004), којим је основана Агенција за приватизацију ради промовисања, иницирања, спровођења и контроле поступка приватизације, има својство правног лица са правима, обавезама и одговорностима утврђеним тим законом и Статутом, а у оквиру послова које је закон ставио Агенцији у надлежност. Она покреће иницијативу за израду програма реструктурирања, који се сматра донетим када Агенција донесе одлуку о прихватању тог програма (члан 23. став 8.). Према утврђеном чињеничном стању, Агенција за приватизацију је прихватила програме реструктурирања првотуженог и друготуженог, са социјалним програмом којим је утврђена висина потраживања запослених и бивших запослених, које потраживање је предмет тужбеног захтева тужилаца у односу на првотуженог, због чијег неиспуњења тужиоци трпе штету. Према прихваћеном Програму реструктурирања дан доспећа потраживања из социјалног програма је настуио. Према утврђеном чињеничном стању, недостатак тако прихваћеног Програма реструктурирања је у томе што није дефинисан извор средстава за исплату тужиоцима. Наиме, настао је спор о томе да ли ће потраживања бити исплаћена из буџета, за шта сагласност није дало Министарство финансија, или из средстава добијених продајом имовинских целина у поступку приватизације. Таква непрецизност Програма реструктурирања и у њему садржаног социјалног програма, морају се третирати као пропусти тужене Агенције за приватизацију, односно њеног следбеника трећетуженог, што је становиште изражено у наведеним одлукама Врховног касационог суда и

Уставног суда. У том смислу побијана правноснажна пресуда, којом се заузима став да је неоснован јер је преурањен тужбени захтев у односу на трећетуженог, је супротна исказаним ставовима и усвојеној судској пракси.

Ревизијски суд заузима став да је штета по тужиоце због неисплаћивања износа утврђеног социјалним програмом настала доспећем тог потраживања, а да солидарна одговорност трећетуженог са првотуженим као субјектом приватизације који је обавезан Програмом реструктурирања и социјалним програмом на исплату, и не зависи од обима и мере у којој ће потраживање бити намирено у стечајном поступку над првотуженим, јер ће у тој мери потраживање престати исплатом, сагласно одредби члана 414. став 1. Закона о облигационим односима.

Међутим, висина потраживања сваког од тужилаца није расправљена у оквиру чињеничног стања на коме је заснована другостепена пресуда. Према стању у списима предмета, трећетужени је у одговору на тужбу оспорио тужбени захтев и са разлога што тужиоци не доказују у ком периоду су били запослени, и оспорио је и висину тужбеног захтева, те истиче и приговор застарелости потраживања.

Како наведено нижестепени судови нису расправили, чињенично стање није потпуно утврђено за одлуку о тужбеним захтевима у односу на трећетуженог.

Према изнетом је донета одлука као у трећем ставу изреке ове одлуке по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

Одбачена је ревизија тужилаца против другостепене пресуде у делу у коме је одлучено у односу на четвртотуженог, као недозвољена, на основу одредбе члана 410. Закона о парничном поступку. Другостепеном пресудом је одлучено о тужбеним захтевима који појединачно не прелазе износ од 40.000 евра, због чега ревизија није дозвољена по одредби члана 403. став 3. Закона о парничном поступку.

Одбијен је захтев четвртотуженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, зато што тај трошак није био потребан у ревизијском поступку, сходно члану 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић